

Prioritāro rīcību programma Natura 2000 tīklam Latvijā (2021–2027)

Prioritāro rīcību programma (angliski – *Prioritised Action Framework*, turpmāk – PRP) ir stratēģisks daudzgadu plānošanas instruments, kura mērķis ir nodrošināt pārskatu par nepieciešamajām rīcībām, lai pilnveidotu un uzturētu Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju rīklu Natura 2000 un ar to saistīto zaļo infrastruktūru, identificētu nepieciešamā finansējuma apjomu un potenciālos finansējuma avotus. Saskaņā ar Eiropas Savienības (ES) Biotopu direktīvu 92/43/EEC, PRP noteiktās rīcības ir tādas, kas ļauj saglabāt un atjaunot labvēlīgā aizsardzības stāvoklī ES nozīmes dabiskos un daļēji dabiskos biotopus un ES nozīmes aizsargājamās sugas, ņemot vērā ekonomiskos, sociālos un kultūras aspektus, kā arī reģionālās un vietējās īpatnības. Rīcības plānotas astoņu gadu periodā un attiecīgi neietver visas nepieciešamās rīcības ilgtermiņā, bet tikai tās, ko šajā laika periodā ir iespējams īstenot, ja ir pieejams finansējums.

PRP nepieciešamību nosaka Biotopu direktīvas 8. pants, kas nosaka, ka ES dalībvalstīm jā sagatavo un jā iesniedz Eiropas Komisijai aprēķini par nepieciešamo ES līdzfinansējumu saistību izpildei attiecībā uz Natura 2000 tīklu. Tas ietver: (1) biotopu un sugu saglabāšanai un atjaunošanai nepieciešamās rīcības, tostarp apsaimniekošanas plānu sagatavošanu; (2) juridiskā regulējuma un pārvaldības pilnveidi, kā arī cita veida pasākumus, kas vērsti uz Biotopu direktīvas I pielikumā iekļauto biotopu un II pielikumā iekļauto sugu saglabāšanu un atbilstošu ekoloģisko apstākļu nodrošināšanu.

PRP nosaka dalībvalstī nepieciešamās prioritārās rīcības, paredzamās izmaksas un potenciālos finansējuma avotus. Tādējādi PRP kalpo kā pamatojums finansējuma piesaistei, tostarp projektu sagatavošanā. Tas nozīmē, ka finansējuma sadalē attiecībā uz Natura 2000 tīklu, ES nozīmes biotopu un sugu saglabāšanu un Natura 2000 papildinošo zaļo infrastruktūru, par prioritātēm tiek uzskatītas rīcības, kas ietvertas PRP.

PRP prioritārās rīcības aptver ne tikai Natura 2000 tīklu, bet arī plašāka mēroga pasākumu kopumu, t. i., arī rīcības Natura 2000 tīklu papildinošās zaļās infrastruktūras veicināšanai visā Latvijā. Zaļā infrastruktūra nozīmē dažādas pieejas un rīcības, kā palīdzēt saglabāt un atjaunot saikni starp aizsargājamām dabas teritorijām un uzlabot dabas vides vispārējo ekoloģisko kvalitāti plašākā nozīmē. Tas ietver dabisku un daļēji dabisku teritoriju saglabāšanu un dabisku elementu veicināšanu ārpus aizsargājamām dabas teritorijām. Tādējādi PRP ietver rīcības ne tikai Natura 2000 teritorijās, bet arī ārpus tām, paredzot dažādus pasākumus vietējām savvaļas sugām, kuru labvēlīgu aizsardzības stāvokli un populāciju saglabāšanai nav iespējams nodrošināt tikai aizsargājamās dabas teritorijās, invazīvo sugu izskaušanu visā valstī u. c. prioritātes.

PRP sniedz pārskatu par pašreizējo biotopu un sugu pašreizējo aizsardzības stāvokli, būtiskajiem apdraudējumiem, nepieciešamajām rīcībām, kuru nepieciešamība lielā mērā balstīta uz “Dabas skaitīšanas” projekta pirmējiem rezultātiem, t. i., biotopu izplatību un kvalitāti.

PRP rīcības strukturētas pa t. s. horizontālajām rīcībām un ekosistēmu grupām, tajās detalizētāk izdalot ES nozīmes biotopu veidus un ar šīm ekosistēmu grupām saistītās ES nozīmes sugas. Uz biotopu atjaunošanu un to kvalitātes uzlabošanu vērstas rīcības ietver dažādus biotehniskus un cita veida mērķtiecīgus pasākumus, lai uzlabotu biotopu aizsardzības stāvokli. Rīcības biotopu atjaunošanai un uzturēšanai lielā mērā nodrošina nepieciešamos apstākļus arī daudzām ES nozīmes un citām vietējām savvaļas sugām. Saistība starp ES nozīmes sugām iezīmēta PRP pielikumos.

Atsevišķi izdalītās t. s. horizontālās rīcības ietver Natura 2000 tīkla pilnveidi un apsaimniekošanas plānošanu, pārvaldību un komunikāciju ar iesaistītajām pusēm, monitoringu un ziņojumu sagatavošanu par biotopu un sugu aizsardzības stāvokli, izpēti un trūkstošas informācijas ieguvī, kā arī sabiedrības informēšanu un izglītošanu.

PRP izstrādes laikā notika konsultēšanās ar nozīmīgākajām iesaistītajām pusēm: Zemkopības ministriju (lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozares), Finanšu ministriju (Kohēzijas politika), vides nevalstiskajām organizācijām, lauksaimniecības un mežsaimniecības nozaru pārstāvjiem, privāto zemju īpašnieku pārstāvjiem, pašvaldībām u. c.

PRP pilnā versija pieejama angļu valodā.

PRP dokuments

1. pielikums

2. pielikums